

МЕЂУНАРОДНИ СУД ПРАВДЕ ЗА ПРАВА ЖИВОТИЊА

***Апстракт:** По угледу на Уједињене нације и Међународни суд правде у Хагу, настале су Уједињене нације животиња и Међународни суд правде за права животиња. У раду аутор читаоцима приближава састав и сврху постојања Међународног суда правде за права животиња и кроз анализу појединих случајева, који су били предмет разматрања овог Суда, осветљава начин његовог деловања. Аутор се у раду залаже за успостављање ефикаснијег правног механизма за поштовање права животиња и њихову заштиту од деструктивног деловања човека.*

***Кључне речи:** Уједињене нације животиња, Међународни суд правде за права животиња, нехумано поступање са животињама.*

Уводне напомене

Међународни суд правде за права животиња јесте најважнији орган Уједињених нација животиња. Ова организација настала је по узору на Уједињене нације, а на иницијативу Франца Вебера (Franz Weber), швајцарског борца за заштиту животне средине и активисте за заштиту животиња, 1979. године.

Сврха оснивања Уједињених нација животиња јесте да животиње добију правни статус, као и да се повећа утицај и политичка важност организација, чланица Уједињених нација животиња.

У саставу Уједињених нација животиња јесу преко 120 организација и институција, широм света, које имају за циљу заштиту животиња, очување природе и биолошке разноврсности.¹

¹ Детаљније о овој Организацији, видети на сајту: http://www.en.wikipedia.org/wiki/United_Animal_Nations. Преузето 16.12.2011. године.

1. Састав Међународног суда правде за права животиња и сврха његовог постојања

Међународни суд правде за права животиња има председника, два његова помоћника, из реда чланова Одбора за заштиту животиња, тела у окриљу Уједињених нација животиња, и шест до дванаест чланова пороте, који представљају организације за заштиту животиња, чланица Уједињених нација животиња. Седиште овога Суда је у Женеви.

Међународни суд правде за права животиња основан је са циљем да, путем моралног, симболичног, јавног гоњења представника људског рода који окрутно поступају са животињама, делује када такво нехумано понашање није правно санкционисано. Пред лице правде изводе се не само они који непосредно делују против животињског света, већ и они који подстичу такво понашање, укључујући и министре одређених ресора, председнике влада и председнике појединих држава.

Скоро сваке године, пред Међународним судом правде за права животиња спроводи се најмање један поступак, који третира одређени случај озбиљне злоупотребе животиња.

Сваки од поступака пред Међународним судом правде за права животиња одржава се у присуству представника медија и уз учешће експерата за права животиња. Суд јавно објављује своје пресуде и упознаје јавност са ставом о решавању конкретног случаја угрожавања животињског света.²

Од када је основан, Међународни суд правде за права животиња поступао је у око тридесетак међународних случајева окрутног поступања човека према животињама. Као проблеми, третирану су: масакри слонова у Африци; покољи беба-фока у Канади; борбе са биковима у Шпанији, Француској и Португалу; експерименти над животињама и вивисекција;³ нехуман третман животиња за клање; убијање китова и делфина; убијање миграторних птица у Европи; транспорт животиња које живе на фармама; убијање дивљих коња у Аустралији; прогон и убијање опасних раса паса у Немачкој,⁴ итд.

2 Подаци преузети са сајта: http://www.en.wikipedia.org/wiki/United_Animal_Nations, 16.12.2011. године.

3 Израз „вивисекција“ је сложеница која има корене у латинском језику. Састављена је од речи „vivi” – „жив” и „sectio” – „сечење”, и у дословном преводу значи сечење живог ткива. Више о значењу самог термина „вивисекција” видети на сајту Енциклопедије Британика <http://www.britanica.com/ebc/article-9382118?query=Vivisection&ct=>. Преузето 17.12.2011. године.

4 Подаци преузети са сајта: http://www.swissinfo.ch.facebook.com/note.php?note.php?note_id=331997632639, дана 20.12.2011. године.

2. Деловање Међународног суда правде за права животиња

а) Случај прогона и убијања паса у Немачкој

Међународни суд правде за права животиња је, 7. маја 2001. године, донео пресуду против немачког канцелара, вицеканцелара, председника државе и одгајивача опасних раса паса, у случају прогона и убијања паса у Немачкој.

Немачки политичари и одгајивачи опасних раса паса оптужени су за: масовно истребљење паса (расе амерички пит бул теријер, бултеријер, бул мастиф, булдог, амерички стафорд теријер, итд); за подстицање њиховог прогона и уништавања; као и за њихово злостављање и злоупотребу.

Међународни суд правде за права животиња, у овом случају, утврдио је следеће чињенице: током 2000. године, на територији Немачке спроведен је масовни прогон, присилна кастрација, обавезно задржавање у кавезима и одгајивачницама смрти, као и безброј еутаназиа опасних раса паса, као последица масовне хистерије грађана Немачке, изазване повређивањем или убијањем људи од стране ових паса.

Међународни суд правде за права животиња је, на основу резултата јавне расправе и изведених доказа, утврдио постојање одговорности немачких политичара и одгајивача опасних раса паса за њихово масовно истребљење.

Суд, у својој пресуди, захтева да се без одлагања престане са масовним прогоном и убијањем опасних раса паса, на територији Немачке, и тражи, да они којима одгајање и обука таквих раса паса доноси профит и политичари, који нису предузели ништа да се спречи масовно истребљење ових животиња, кривично одговарају.⁵

б) Случај нехуманог третмана животиња за клање у Европи

Међународни суд правде за права животиња је, 11. марта 2002. године, донео пресуду против политичара, државних службеника, представника синдиката и индустријалаца земаља чланица Европске уније и Пољске, у случају нехуманог поступања са животињама за клање на територији европских земаља.

Споменуте субјекте оптужница терети за озбиљне злочине против достојанства и права животиња за клање.

Међународни суд правде за права животиња је на јавној расправи и на основу изведених доказа, поред осталог, утврдио: да се у Европској унији судбина животиња за клање погоршала и да су одговорни на власти неспособни или сувише лењи да заштите животиње од најгорих облика мучења; да многе кланице кољу животиње без довољно или без примене средстава за омамљивање, чиме оне бивају комадане на делове, при пуној свести, уз неизрециви бол и патњу;

⁵ Подаци преузети са сајта: <http://www.angelfire.com/biz6/dogholocaust/internaticourt.html>, 16.12.2011. године.

да представници европске власти својим односом према животињама за клање утичу на ширење дехуманизације и растуће бруталности у друштву, нарочито, допуштањем ритуалних клања животиња, у име религије и слободе вере; да је пољопривредна политика Европске уније непријатељски настојена према животињама; животиње за клање сматрају се стварима за једнократну употребу; многе од ових животиња рођене су коришћењем технике вештачке оплодње, брутално се присиљавају на узимање великих количина хране, живећи, притом, на суженом простору; неуважавање потреба тржишта, има за последицу, извоз животиња за клање у иностранство или њихово уништавање у земљи рођења.⁶

Уважавајући резултате доказног поступка, Међународни суд правде за права животиња нашао је да су оптужени криви по свим тачкама оптужнице.

Пресудом је Суд затражио од Европске комисије и Европског парламента да заштита права животиња буде заједнички циљ свих држава чланица Европске уније, инкорпорисан у највиши правни акт ове заједнице и да се животињама уставом и законима зајемчи право на браниоца.

Од Европске комисије, осим тога, Међународни суд правде за права животиња тражи да формира Комисију за права и заштиту животиња, које ће се састојати од представника европских друштава за заштиту животиња.

Међународни суд правде за права животиња захтева да се континуирано контролишу узгој животиња за клање и рад кланица, путем камера за надзор, као и да се интензивира контрола животиња које се превозе.

Став је Међународног суда правде за права животиња да треба укинути извозне субвенције и забранити ритуална клања животиња.

Суд инсистира на томе да индустрија меса мора бити подвргнута контроли Комисије за етику.⁷

в) Случај масакра беба-фока у Канади

Међународни суд правде за права животиња је, 5. децембра 2005. године, донео пресуду против канадске владе, у случају масакра арктичких фока.

Тадашњи премијер Канаде, министар рибарства и министар животне средине оптужени су да су помагали, подржавали и охрабривали вишегодишње клање фока на канадским „пољима леда“.

⁶ Да би био ублажен притисак на тржиште, уз благослов одговорних у Европској комисији, уништено је више милиона говеда и на стотине хиљада телади, чак и оних старости од неколико дана. За то је произвођачима животиња за клање исплаћивана премија за њихово уништавање. Подаци наведени у пресуди Међународног суда правде за права животиња од 11. марта 2002. године. Преузето са сајта: <http://www.birghteyes.dk/dataentry/default.asp?id=37&mnu=37>, дана 20.12.2011. године.

⁷ Интегрална верзија ове пресуде може се видети на сајту: <http://www.birghteyes.dk/dataentry/default.asp?id=37&mnu=37>. Преузето 20.12.2011. године.

Међународни суд правде за права животиња је пресудом, у овом случају, утврдио: да се сваке године, на територији Канаде, мучи и убије на стотине хиљада фока;⁸ да се фокама скида кожа док су још живе⁹ и да се крше канадски прописи о рибарству, толерисањем убијања фока млађих од дванаест дана старости.¹⁰

На основу спроведеног доказног поступка, Међународни суд правде за права животиња огласио је кривим: канадског премијера, министра рибарства и министра животне средине за промовисање вишегодишњег, прекомерног и свирепог лова на фоке.

У пресуди Међународни суд правде за права животиња апелује на канадску владу да одмах прекине са овим неморалним и нечасним ловом на фоке.

Суд тражи од Европске уније да уведе забрану увоза свих производа од фока, који потичу из Канаде и позива грађане свих земаља света да бојкотују канадске производе и Канаду, као туристичку дестинацију.

За све време, док се не забрани лов на фоке, Међународни суд правде за права животиња захтева од канадске владе да укине постојећу забрану протока информација и омогући присуство посматрача лова на фоке.¹¹

г) **Случај борбе са биковима у Шпанији, Француској и Португалу**

Међународни суд правде за права животиња је, 23. јуна 2008. године, донео пресуду против председника Француске, премијера Француске, председника Владе Шпаније, председника Европске комисије, председника Португала, Националне федерације школа за борбу са биковима, Националног синдиката организатора корида и Професионалне уније матадора, у случају борбе са биковима.

Сви именовани, оптужени су да су: толерисали и подржавали вишегодишњу праксу борбе са биковима; да су прекршили француско законодавство које забрањује организацију корида; да су проневерили новац пореских обвезника, кроз подршку борбе са биковима, путем организације корида; да су подстицали младе људе на чињење аката окрутности према животињама; да су промовисали

8 У Канади, у периоду од 2002. до 2005. године, убијено је око милион фока. Подаци преузети са сајта: <http://www.ecop.info/english/e-seal-kill.htm>, 27.12.2011. године.

9 Обдукција закланих фока показала је да је са 42% младунаца-фока, још док су били живи, скинута кожа. Подаци преузети са сајта: <http://www.ecop.info/english/e-seal-kill.htm>, 27.12.2011. године.

10 Према расположивим подацима, 95%, од убијених фока су младунци, старости до три недеље живота. Преузето са сајта: <http://www.ecop.info/english/e-seal-kill.htm>, 27.12.2011. године.

11 Интегрална верзија ове пресуде може се видети на сајту: <http://www.ecop.info/english/e-seal-kill.htm>. Преузето 27.12.2011. године.

и финансирали школе борбе са биковима; да су подстицали јавност да ужива у призору мучења и убијања бикова.^{12 13}

Пресудом Међународног суда правде за права животиња, у конкретном случају, утврђено је да се на територији Шпаније, Португала и југа Француске и даље организују корида, примитивни и варварски реликт из прошлости, којим се вређају основни етички принципи модерног европског друштва и утиче на повећање обима агресије код одраслих, а младе подстиче на чињење аката окрутности према животињама.

Међународни суд правде за права животиња, означеном пресудом, огласио је кривим лидере Француске, Шпаније и Португала за подржавање и подстицање борбе са биковима и саучесништво у актима суровости према животињама.

Међународни суд правде за права животиња позива на забрану, што је пре могуће, свих форми борбе са биковима, који укључују узнемиравање, тортуру и убијање бикова.

Међународни суд правде за права животиња захтева: укидање свих субвенција за организовање корида; затварање свих школа за борбу са биковима и забрану малолетницима, испод шеснаест година, да присуствују коридама.

Међународни суд правде за права животиња тражи укидање клаузуле у Протоколу бр. 33, Уговора из Амстердама (која се односи на добробит животиња, *напомена аутора*) о поштовању традиције држава, чланица Европске уније, као и организацију референдума, путем кога би противници кориде изразили своје мишљење.¹⁴

д) Случај клања китова и делфина у Јапану, Норвешкој, Исланду Гренланду и Фарским острвима

Међународни суд правде за права животиња је, 22. фебруара 2010. године, донео пресуду против министара рибарства Јапана, Норвешке, Исланда, Гренланда и Фарских острва, у случају клања китова и делфина.

Министри рибарства, наведених држава, оптужени су за: саучесништво у мучењу и уништавању десетине хиљада китова и делфина, на годишењем нивоу; кршење међународног права;¹⁵ плачку живог наслеђа које припада целом

12 Преузето са сајта: http://www.ffw.ch/uploads/media/ENG_caroline_Lanty.pdf, 21.12.2011. године.

13 Насупрот изнетим оптужбама, има мишљења да су кориде део националне баштине и европско културно добро, као и да су веома важне за привреду Шпаније, Португала и Француске. О томе, опширније видети на сајту: http://www.swissinfo.ch.eng/Bullfighting_is_placed_in_the_dock_in_Geneva.html?cid=6751850. Преузето 20.12.2011. године.

14 Интегрална верзија ове пресуде може се видети на сајту: http://www.matp-online.org/images/articles/ENG_verdict.pdf. Преузето 21.12.2011. године.

15 Реч је о: Међународној конвенцији о регулисању лова на китове из 1946. године, са Протоколом из 1956. године; Конвенцији о међународном промету угрожених врста дивље

свету; непримењивање принципа предострожности у погледу очувања живота у океанима; намерно угрожавање морских екосистема и намерно угрожавање живота људи, дистрибуцијом прехранбених производа од китова и делфина, без информисања јавности о њиховој токсичности.

Међународни суд правде за права животиња је, поступајући у конкретном случају, а на основу изведених доказа, утврдио: да упркос мораторијуму који је Међународна комисија за лов на китове увела још 1986. године, у погледу лова великих сисара – китова и делфина, тога се не придржавају: Јапан, Норвешка, Исланд, Гренланд и Фарска острва. Сваке године, преко две хиљаде великих китова и на десетине хиљада мањих китова и делфина страда од људске руке.¹⁶ Китовима и делфинима прети опасност од истребљења од стране човека и кроз друге активности: путем риболова и испуштањем загађујућих материја у океане. Погубно на популацију китова и делфина утичу и климатске промене.

Међународни суд правде за права животиња је на основу спроведеног доказног поступка утврдио кривицу министара рибарства: Јапана, Норвешке, Исланда, Гренланда и Фарских острва, по свим тачкама оптужнице.

У пресуди Суд нарочито апелује на Међународну комисију за лов на китове да одржи мораторијум на снази за лов свих китова и делфина.

Од приморских држава, Међународни суд правде за права животиња захтева да утврде тзв. економске зоне, у којима ће бити забрањен лов китова и делфина.

Међународни суд правде за права животиња, овом пресудом, упућује позив Светској здравственој организацији да препоручи или забрани употребу прехранбених производа који потичу од китова и делфина, због њихове токсичности.

Суд апелује на све државе да подрже Аустралију у њеним напорима да, пред Међународним судом правде у Хагу, буде кажњен Јапан, који крши норме међународног права, ловом китова у међународним водама Антарктика.¹⁷

фауне и флоре из 1973. године („Службени лист СРЈ – Међународни уговори“, бр. 11/2001); Конвенцији о миграторним врстама дивљих животиња из 1979. године („Службени лист СРЈ – Међународни уговори“, бр. 102/2007); Конвенцији о очувању европске дивље флоре и фауне и природних станишта из 1979. године („Службени лист СРЈ – Међународни уговори“, бр. 102/2007) и Конвенцији о биолошкој разноврсности из 1992. године („Службени лист СРЈ – Међународни уговори“, бр. 11/2001).

¹⁶ Помор великог броја китова олакшан је људима, у претежном делу, због тога што ове животиње, будући да немају природне непријатеље, немају и нервни систем конципиран тако да одговори на напад. „Они ће издржати своје клање потпуно свесни, до последњег даха“. Преузето са сајта: <http://www.ien.ie.2010/irish-seal-sanctuary-represent-whales-and-dolphins-at-the-international-court-of-justice>, дана 21.12.2011. године.

¹⁷ Интегрална верзија ове пресуде може се видети на сајту: <http://www.ien.ie/irish-seal-sanctuary-represent-whales-and-dolphins-at-the-international-court-of-justice>. Преузето 21.12.2011. године.

Закључна разматрања

Уједињене нације животиња и Међународни суд правде за права животиња настали су као одраз потребе да се учини корак напред у правној заштити животиња.

Иако одлуке Међународног суда правде за права животиња не обавезују правно, већ само морално, њима се врши притисак на свест људи о неопходности успостављања мира са природом и поштовања елементарних права животиња.

Нехумано поступање са животињама, масовни прогони, њихово убијање и одумирање појединих животињских врста, зарад профита и богаћења представника људског рода, показују да тридесетогодишње деловање Међународног суда правде за права животиња није довољан штит за ефикасну правну заштиту животиња. Очигледно, постоји ургентна потреба за успостављањем ефикаснијег правног механизма, који би спречио еколошки деструктивне активности људског рода, обезбедио да човек поштује субића са којима живи на планети Земљи и осигурао свој опстанак.

Prof. Nataša Stojanović, LL.D.

Full Professor,

Faculty of Law, University of Niš

THE INTERNATIONAL COURT OF JUSTICE FOR ANIMAL RIGHTS

Summary

The United Animal Nations and the International Court of Justice for Animal Rights have been established upon the model of the United Nations Organization and the International Court of Justice in the Hague, primarily as a reflection of the need to promote the legal protection of animals. In this paper, the author provides an overview of the composition and objectives of the International Court of Justice for Animal Rights. Further on, the author casts more light on the workings of this Court by analyzing some cases which have been adjudicated by this Court. The inhuman treatment of animals as well as the slaughter, persecution and extinction of some animal species (usually for profit and enrichment of the human species) show that, in the past thirty years of its operation, the International Court of Justice for Animal Rights has not managed to provide a sufficient shield for an efficient legal protection of animals. In this paper, the author points out to the urgent need to establish a more efficient legal mechanism which would ensure the observance of animal rights and protect animals from the destructive activities of human beings.

Key words: *United Animal Nations, International Court of Justice for Animal Rights, inhuman treatment of animals.*